

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-162 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 08-50/726-285
Karar Tarihi : 14.8.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : Kerem TOMUR, Hale SAĞLAM

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.
- Fortis Bank A.Ş.

20

D. TARAFLAR

: - Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.
Büyükdere Cd. Çamlık Sk. Yapı Kredi Plaza D Blok K:3
Levent/İstanbul
- Fortis Bank A.Ş.
Yıldız Posta Cd. No:54 Gayrettepe/İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (Yapı Kredi) ve Fortis Bank A.Ş. (Fortis Bank) arasında 2.6.2008 tarihinde imzalanan "World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 11.7.2008 tarih ve 4422 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 8.8.2008 tarih ve 2008-4-162/MM-08-K.T. sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu aynı tarih ve REK.0.08.00.00-130/242 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-50 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da,

- Bildirimi yapılan Sözleşme'ye menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

40

- Sözleşme'ye taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, söz konusu Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı,

- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesinde belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, bildirim konusu Sözleşme'ye, anılan kanun maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihi olan 2.6.2008 tarihinden itibaren muafiyet tanınması gerektiği

08-50/726-285

görüşlerine yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

50

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

Bildirim konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı “çok markalı kredi kartları ihracı pazarı” (issuing) ve “üye işyeri edinme pazarı” (acquiring) olarak belirlenmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar “Türkiye Cumhuriyeti Sınırları” olarak tespit edilmiştir.

60

H.2. Bildirime Konu Sözleşme

Bildirime konu Sözleşme Fortis Bank’ın kendisine ait “Fortis Bank Kredi Kartı (İdeal Kart)nın, üzerine bir kabul markası olarak Yapı Kredi’ye ait “World” lisansı altında “World” logosunun basılması ve bu sayede Fortis Bank tarafından belirlenen ve World sistemine dahil edilen “Fortis Bank Kredi Kartları”nın/İdeal Kart World Üye İşyerlerinde taksitli işlem yapabilmesine olanak tanıyacak düzenlemeleri içermektedir. Bu sayede Fortis Bank kredi kartları Yapı Kredi Worldcardlar gibi işlemlerden Worldpuan kazanıp World üye işyerlerinde ve/veya Fortis Bank üye işyerlerinde bu puanları kullanabilecek ve World sistemi kapsamında yürütülen World Üye İşyerlerine yönelik kampanya ve uygulamalardan faydalanabilecektir.

70

Sözleşme uyarınca Fortis Bank’ın gerekli altyapı çalışmaları tamamlandıktan sonra Yapı Kredi World üye işyerleri ile çakışmayan üye işyerlerinin World üye işyerine çevirimi sağlanılacaktır.

Sözleşme’nin süresi düzenleme tarihinden itibaren 5 yıl olarak belirlenmiştir. Ancak taraflar, bu sürenin bitiminden önce karşılıklı mutabakat ile sözleşme süresini uzatabileceklerdir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. Sözleşme Hükümlerinin İncelenmesi

80

Bildirime konu Sözleşme’nin “Amaç ve Konu” başlıklı 2. maddesinde, Sözleşmenin amacı “Fortis Bank ve Yapı Kredi’nin aralarında kurmak istediği “Kredi Kartı Programı İşbirliği Projesi” nin ayrıntılarının belirlenmesi” olarak açıklanmakta, “Kapsam” başlıklı 5. maddesinde ise;

“5.1. (.....TİCARİ SIR.....)”

5.2. (.....TİCARİ SIR.....)”

hükümleri yer almaktadır.

08-50/726-285

90 Sözleşme'nin yine 5.2 maddesine göre (.....TİCARİ SIR.....)

Sözleşme'nin 5.4. maddesine göre (.....TİCARİ SIR.....)

100

Sözleşme'nin 5.7 maddesine göre (.....TİCARİ SIR.....).

110 Sözleşme'nin 5.8. maddesine (.....TİCARİ SIR.....)

Sözleşme'nin 5.9. maddesine göre (.....TİCARİ SIR.....)

120

Sözleşme'nin 5.10. maddesine göre (.....TİCARİ SIR.....)

Sözleşme'nin 5.11. maddesinde (.....TİCARİ SIR.....) düzenlenmiştir

130

H.3.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar... hukuka aykırı ve yasaktır." hükmü yer almaktadır. 4054 sayılı Kanun'un uygulaması bakımından teşebbüs niteliğini haiz Yapı Kredi ile Fortis Bank, bankacılık hizmetleri ve inceleme konusu bakımından ilgili ürün pazarı olarak belirlenen kredi kartları pazarında birbirlerine rakip durumdadırlar. Bu çerçevede, aynı piyasada faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan iki teşebbüsün bir kredi kartı programını paylaşmak üzere akdettikleri bir sözleşmenin rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olacağı ve bu nedenle 4. madde yasağına tabi olacağı; dolayısıyla bildirim konu Sözleşme'ye Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı kanaatine varılmıştır.

140

Ayrıca, Sözleşme'nin kapsamı ve uygulama esaslarına düzenleyen kart üyelik ücreti, faiz oranları ve reklam gibi konuların yer verildiği 5.2. maddesi (.....TİCARİ SIR.....) Bu maddeleriyle de, teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğinde olan Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığına dair bir menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

150

H.3.3. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değerlendirilecek anlaşmalar üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli bir mal veya hizmetin alımı, satımı yahut yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalardır. Bir diğer ifade ile anılan Tebliğ kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte bir sözleşmenin öncelikle teşebbüsler arası dikey bir ilişkiyi düzenlemeye yönelik olması gerekmektedir.

160

Yapı Kredi ve Fortis Bank çok markalı kredi kartları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerdir. Her iki banka da kredi kartları ihraç etmekte ve işyerleri ile anlaşmaları bulunmaktadır. Dolayısıyla Sözleşme'ye taraf teşebbüsler ilgili ürün pazarı bölümünde yer verilen iki pazarda da birbirine rakip konumdadırlar ve taraflar arasında yapılan Sözleşme dikey bir ilişkiye yönelik olarak düzenlenmemiştir. Bu hususlar dikkate alındığında, bildirim konu Sözleşme'yi 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamında bir değerlendirmek mümkün değildir.

H.3.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

170 Menfi tespit alamayan ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten de yararlanamadığı tespit edilen Sözleşme'ye bireysel muafiyet tanınabilmesi için Kanun'un 5. maddesinde öngörülen koşulların sağlanması gerekmektedir.

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması

180 Sözleşme ile birlikte çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, kapalı ağ olarak faaliyet gösteren World üye işyeri ağı Fortis Bank kredi kartı kullanıcılarının kullanımına açılmıştır. Bu şekilde Fortis Bank mevcut üye işyeri ağını büyütmeye gerek kalmaksızın mevcut ağda ihraç ettiği kartları kullandırma imkânına sahip olacaktır. Böylelikle Fortis Bank, Yapı Kredi'nin mevcut üye işyeri ağından faydalanarak güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasındaki pazar payını artırma imkanına kavuşacaktır. Bunun yanında artan üye işyeri ağı sayesinde Fortis Bank daha kolay müşteri çekebilecek ve üye işyeri pazarındaki cirosunun yanı sıra kart kullanıcılarından elde ettiği ciroyu da artırabilecektir.

190 Diğer yandan, sözleşmeye taraf bankaların program kullanımına yönelik söz konusu Sözleşme dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacıyla da hizmet etmektedir. Fortis Bank altyapı yatırımlarını artırmak yerine World'un mevcut geniş ağından faydalanabilecek; yeni POS maliyeti üstlenmeyecek; mevcut ağa isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet gösterecektir. Ayrı POS cihazı yerleştirilmesi bankalar açısından maliyeti artıran bir unsur olduğu gibi bu maliyetin takas komisyonuna yansıtılması sonucunda ekonominin geneline de bir maliyet yüklenmektedir. Zira, bankaların POS cihazı yerleştirmek için katlandıkları maliyetleri bankalar arası işlemlerde uygulanacak takas komisyonuna yansıttıkları bilinmektedir. İhraççı banka tarafından kabulcü bankadan alınan takas komisyonu kabulcünün bunu üye işyerine; üye işyerinin de bunu fiyatlar yoluyla tüketiciye yansıtmasıyla ekonominin bütünü açısından bir maliyet haline gelmektedir. Söz konusu işbirliği bu anlamda taraf bankalara bir maliyet avantajı sunacak ve bankaların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanıyacaktır.

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

200 4. madde anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen ve anlaşmanın tarafları açısından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması gerekmektedir. Tüketicinin yarar sağlaması açısından beklenen genellikle fiyatlar seviyesindeki düşüş olmakla birlikte, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar da tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

İnceleme konusu dikkate alındığında, tüketici yararı açısından ilk bakılması gereken Fortis Bank müşterilerinin durumunda meydana gelebilecek olası

08-50/726-285

210 değişmelerdir. Bu bağlamda incelemeye konu anlaşma vasıtasıyla kredi kartları pazarında hâlihazırdaki Fortis Bank kredi kartı hamillerinin de çok markalı kredi kartı hizmetinin sağladığı avantajlardan yararlanması yoluyla; tüketicilerin güvenli hizmet almaları ve yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan World Kart'ın sağladığı ödül/puan uygulamasından faydalanmaları sağlanmış olmaktadır. Bu açıdan, Fortis müşterilerinin Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dâhil olarak alışveriş yapma imkanına sahip olmaları tüketici yararı açısından en dikkate değer husustur. Diğer taraftan, kredi kartı pazarı çift taraflı pazar özelliğindedir ve bu pazarlarda bir arz edici tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki farklı talep söz konusudur. Bir diğer ifade ile sunulan bir mal veya hizmeti talep eden iki farklı müşteri grubu söz konusudur. Bunlardan ilki kart kullanıcıları ikincisi ise üye işyerleridir. Kart kullanıcıları bakımından kredi kartı ne kadar çok üye işyerine sahipse karta olan talep o oranda artmaktadır. Aynı şekilde bir kredi kartı ne çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa üye işyerlerinin o kredi kartının POS'unu kabul etmek konusundaki istekleri artacaktır. Kart kullanıcıları ve üye işyerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, tüketici boyutundaki bir fayda artışının diğer bir tüketici grubu olan üye işyerine yansması söz konusudur. Dolayısıyla birleşme ile gelen pazar payı artışıyla daha fazla tüketicinin fayda görmesi muafiyetin ilgili şartının karşılanması açısından önemlidir.

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

230 Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyete konu anlaşma ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmamalıdır. Bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamalıdır.

Dosya mevcudu bilgilere göre, kredi kartlarının alışveriş işlem cirolarına göre hesaplanan pazar payları bakımından Mayıs 2008 itibarıyla Yapı Kredi'nin %(...); Fortis'in ise %(...) pazar payı bulunmaktadır. Buna göre bildirim konu işlem taraflarının toplam pazar payları %(...) olacağından, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabet ortadan kalkmayacaktır.

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

240 Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu son koşula aykırılık izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanmaması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler.

"World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi" ile amaçlanan teşebbüslerin üye işyeri ve kart kullanıcılarının sayısını artırmak ve bu yolla rakipler ile daha etkin rekabet edebilmektedir. Anılan Sözleşme de bu doğrultuda hazırlanmış ve rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlayıcı herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

250 Bu çerçevede, Kanun'un 5. maddesinde belirtilen koşulları sağlayan bildirim konu Sözleşme'ye bireysel muafiyet verilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

08-50/726-285

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ile Fortis Bank A.Ş. arasında imzalanan "World Kredi Kartı Programı İşbirliği Sözleşmesi"ne, çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

260 **2.** Taraflarının ilgili ürün pazarında rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, Sözleşme'nin, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden de yararlanamayacağına,

3. Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen koşulların tamamını sağlaması nedeniyle imza tarihi olan 2.6.2008 tarihinden itibaren bireysel muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.